IETEIKUMI

KOMISIJAS IETEIKUMS

(2014. gada 27. marts)

par otro koordinēto kontroles plānu nolūkā noteikt krāpniecisku darbību izplatību konkrētu pārtikas produktu tirdzniecībā

(Dokuments attiecas uz EEZ)

(2014/180/ES)

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 29. aprīļa Regulu (EK) Nr. 882/2004 par oficiālo kontroli, ko veic, lai nodrošinātu atbilstības pārbaudi saistībā ar dzīvnieku barības un pārtikas aprites tiesību aktiem un dzīvnieku veselības un dzīvnieku labturības noteikumiem [1], un jo īpaši tās 53. pantu,

tā kā:

(1) Ar Regulas (EK) Nr. 882/2004 53. pantu Komisijai ir piešķirtas pilnvaras vajadzības gadījumā ieteikt koordinētus kontroles plānus, kuru izpildi organizē *ad hoc* veidā, jo īpaši lai konstatētu apdraudējumu, kas izplatās ar dzīvnieku barību, pārtiku un dzīvniekiem.

(2) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2000/13/EK [2] nosaka Savienības noteikumus par pārtikas marķēšanu, kas piemērojami visai pārtikai.

(3) Saskaņā ar Direktīvu 2000/13/EK marķējums un izmantotās metodes nedrīkst maldināt patērētāju, jo īpaši attiecībā uz pārtikas produkta raksturīgajām pazīmēm, tostarp tā patieso raksturu un identitāti. Turklāt, nepastāvot īpašiem Savienības vai attiecīgās valsts noteikumiem, pārtikas produkta komercnosaukumam būtu jāatbilst tajā dalībvalstī ierastajam nosaukumam, kur to pārdod, vai tam vajadzētu būt pietiekami skaidram pārtikas produkta aprakstam, kas ļauj pircējam izzināt tā patieso raksturu.

(4) Visas sastāvdaļas jānorāda uz tādu fasētu pārtikas produktu etiķetes, kuri paredzēti galapatērētājiem vai sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumiem. Jo īpaši gaļu saturošiem pārtikas produktiem, ja tie paredzēti galapatērētājiem vai sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumiem, tieši uz iepakojuma vai tam pievienotās etiķetes ir jānorāda arī to dzīvnieku sugas, no kā gaļa iegūta. Ja sastāvdaļa ir norādīta pārtikas produkta nosaukumā, tās procentos izteiktais daudzums jānorāda arī sastāvdaļu sarakstā, lai izvairītos no patērētāju maldināšanas attiecībā uz pārtikas produkta identitāti un sastāvu.

(5) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 853/2004 [3] paredz papildu marķēšanas prasības, ko piemēro specifiskiem dzīvnieku izcelsmes pārtikas produktiem. Proti, tajā noteikts, ka – ja un ciktāl to paredz tās dalībvalsts tiesību akti, kuras teritorijā produktu laiž tirgū, – uz iepakojuma, kurš paredzēts piegādāšanai galapatērētājam un kurā ir maltā gaļa, tostarp nepārnadžu gaļa, ir jābūt norādei, ka šādi produkti pirms lietošanas uzturā ir termiski jāapstrādā.

(6) Kopš 2012. gada decembra vairākās dalībvalstīs ir veiktas oficiālās kontroles, pēc kurām Komisija saņēma informāciju, ka konkrētu fasētu produktu sastāvā ir zirga gaļa, kas nav norādīta sastāvdaļu sarakstā tieši uz iepakojuma vai tam pievienotās etiķetes. Tā vietā dažu šādu pārtikas produktu nosaukumos un/vai pievienotajos sastāvdaļu sarakstos maldinoši ir minēta vienīgi liellopu gaļas klātbūtne.

(7) Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 178/2002 [4] 17. pantu pārtikas apritē iesaistītajiem uzņēmējiem visos ražošanas, pārstrādes un izplatīšanas posmos uzņēmumos, kas atrodas viņu pārziņā, jānodrošina, lai pārtikas produkti atbilstu pārtikas aprites tiesību aktu prasībām, kas attiecas uz viņu darbību, un jāpārbauda, vai minētās prasības ir izpildītas.

[1] OV L 165, 30.4.2004., 1. lpp.

[2] Eiropas Parlamenta un Padomes 2000. gada 20. marta Direktīva 2000/13/EK par dalībvalstu tiesību aktu tuvināšanu attiecībā uz pārtikas produktu marķēšanu, noformēšanu un reklāmu (OV L 109, 6.5.2000., 29. lpp.).

[3] Eiropas Parlamenta un Padomes 2004. gada 29. aprīļa Regula (EK) Nr. 853/2004, ar ko paredz īpašus higiēnas noteikumus dzīvnieku izcelsmes pārtikai (OV L 139, 30.4.2004., 55. lpp.).

[4] Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 28. janvāra Regula (EK) Nr. 178/2002, ar ko paredz pārtikas aprites tiesību aktu vispārīgus principus un prasības, izveido Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādi un paredz procedūras saistībā ar pārtikas nekaitīgumu (OV L 31, 1.2.2002., 1. lpp.).

(8) Komisijas Ieteikumā 2013/99/ES [1] dalībvalstīm tika ieteikts vienu mēnesi īstenot koordinētu kontroles plānu nolūkā noteikt krāpniecisku darbību izplatību konkrētu pārtikas produktu tirdzniecībā. Ieteiktais koordinētais kontroles plāns sastāvēja no diviem pasākumiem. Pirmais pasākums ietvēra pienācīgu kontroli mazumtirdzniecības līmenī un citos objektos nolūkā noteikt, vai fasēti pārtikas produkti un nefasēti pārtikas produkti satur zirga gaļu, kas nav pienācīgi norādīta iepakojuma marķējumā vai – nefasētu pārtikas produktu gadījumā – par kuras klātbūtni patērētājiem vai sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumiem nav sniegta informācija. Otrais pasākums ietvēra pienācīgu kontroli objektos, kuros veic darbības ar tādu zirga gaļu, kura paredzēta lietošanai cilvēku uzturā, tostarp trešo valstu izcelsmes pārtikas produktiem; šādu kontroli veica nolūkā konstatēt fenilbutazona atliekas.

(9) Koordinētā kontroles plāna rezultāti apliecināja atkārtotas neatbilstības tiesību aktiem, kas piemērojami gaļas produktu marķēšanai lielākajā daļā dalībvalstu. Tādēļ ir nepieciešams papildināt koordinēto kontroles plānu ar otru kontroļu kārtu mazumtirdzniecības līmenī un citos objektos nolūkā noteikt, vai joprojām ir izplatītas darbības, kas tika identificētas pirmā koordinētā kontroles plāna īstenošanas laikā.

(10) Tomēr oficiālās kontroles, kas tika veiktas, lai pārbaudītu fenilbutazona atlieku klātbūtni, liecināja, ka plaši izplatītu atkārtotu neatbilstību nav; tādēļ šajā posmā nešķiet nepieciešams ieteikt otru koordinētu kontroļu kārtu šajā jautājumā.

(11) Pirmā koordinētā kontroles plāna īstenošanas laikā Eiropas Savienības references laboratorija attiecībā uz dzīvnieku olbaltumvielām barības sastāvdaļās sniedza ieteikumu par metožu izmantojumu nenorādītu sugu dzīvnieku olbaltumvielu tiešas klātbūtnes noteikšanai paraugos. Šai analīzei joprojām nav validētas metodes, bet pēc apspriešanās ar speciālistiem minētā laboratorija ir atjauninājusi ieteikumu attiecībā uz saskaņota protokola izmantošanu un darījusi to pieejamu savā tīmekļa vietnē.

(12) Dalībvalstīm noteiktā termiņā un saskaņotā formā būtu jāpaziņo Komisijai par izmantotajām metodēm, kontroļu rezultātiem un īstenotajiem pasākumiem pozitīvu rezultātu gadījumā.

(13) Apspriedusies ar Pārtikas aprites un dzīvnieku veselības pastāvīgo komiteju,

IR PIEŅĒMUSI ŠO IETEIKUMU.

1. Dalībvalstīm būtu jāīsteno koordinēts kontroles plāns četras secīgas nedēļas laikposmā no 2014. gada 21. aprīļa līdz 16. jūnijam saskaņā ar šā ieteikuma I pielikumu.

2. Dalībvalstīm būtu jāpaziņo par oficiālo kontroļu, kas veiktas saskaņā ar 1. punktu, rezultātiem un jebkuriem atbilstīgiem piespiedu izpildes pasākumiem šā ieteikuma II pielikumā noteiktajā formā līdz 2014. gada 22. jūlijam.

Briselē, 2014. gada 27. martā

Komisijas vārdā –
Komisijas loceklis
Tonio BORG

[1] Komisijas 2013. gada 19. februāra Ieteikums 2013/99/ES par koordinētu kontroles plānu nolūkā noteikt krāpniecisku darbību izplatību konkrētu pārtikas produktu tirdzniecībā (OV L 48, 21.2.2013., 28. lpp.).

I PIELIKUMS

Otrais koordinētais kontroles plāns nolūkā noteikt krāpniecisku darbību izplatību konkrētu pārtikas produktu tirdzniecībā

KOORDINĒTĀ KONTROLES PLĀNA PASĀKUMI UN TVĒRUMS

A. Produktu klāsts

1. Pārtikas produkti, kas tiek tirgoti un/vai ir marķēti kā produkti, kuros dominējošā gaļas sastāvdaļa ir liellopu gaļa (piemēram, maltā gaļa, gaļas izstrādājumi un gaļas produkti) un kuri ietilpst šādās kategorijās:

   a) fasēti pārtikas produkti, kas ir paredzēti galapatērētājiem vai sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumiem un ir marķēti kā produkti, kuru dominējošā sastāvdaļa ir liellopu gaļa;

   b) tādi pārtikas produkti, kas pārdošanai galapatērētājiem vai sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumiem tiek piedāvāti nefasētā veidā, un tādi pārtikas produkti, kas pēc patērētāja pieprasījuma tiek fasēti tirdzniecības vietās vai ir safasēti tiešai pārdošanai, kuri tiek tirgoti un/vai kā citādi ir apzīmēti kā produkti, kuru gaļas daļas dominējošā sastāvdaļa ir liellopu gaļa.

2. Šā koordinētā kontroles plāna īstenošanas vajadzībām piemēro "fasēta pārtikas produkta" definīciju, kas dota Direktīvas 2000/13/EK 1. panta 3. punkta b) apakšpunktā.

3. Šā koordinētā kontroles plāna īstenošanas vajadzībām piemēro "maltās gaļas", "gaļas izstrādājumu" un "gaļas produktu" definīcijas, kas sniegtas Regulas (EK) Nr. 853/2004 I pielikuma 1.13., 1.15. un 7.1. punktā.

B. Mērķis

Kompetentajām iestādēm jāveic oficiālas kontroles, lai noteiktu, vai A punktā minētie produkti satur zirga gaļu, kura nav pienācīgi norādīta marķējumā vai – nefasētu pārtikas produktu gadījumā – par kuras klātbūtni patērētājiem vai sabiedriskās ēdināšanas uzņēmumiem nav sniegta informācija saskaņā ar Savienības un attiecīgā gadījumā valsts noteikumiem.

C. Paraugu ņemšanas vietas un metodes

1. Paraugam jābūt dalībvalsts attiecīgo produktu reprezentatīvam paraugam un jāaptver plašs produktu klāsts.

2. Produktu paraugu ņemšanai jānotiek mazumtirdzniecībā (piemēram, lielveikalos, mazākos mazumtirdzniecības veikalos, vietējos gaļas veikalos), un to varētu arī paplašināt, aptverot citus objektus (piemēram, saldētavas).

D. Paraugu skaits un paraugu ņemšanas nosacījumi

Turpmākajā tabulā ir sniegts pārskats par to paraugu orientējošo ieteicamo skaitu, kas jāņem ieteikuma 1. punktā noteiktajā periodā. Paraugu sadalījums pa dalībvalstīm noteikts, pamatojoties uz iedzīvotāju skaitu, un ir paredzēts ņemt vismaz 10 paraugus no attiecīgajiem produktiem vienā dalībvalstī 30 dienu laikā.

Pārtikas produkti, kas tiek tirgoti kā liellopu gaļu saturoši produkti	
Realizācijas valsts	Ieteicamais paraugu skaits
Francija, Vācija, Itālija, Apvienotā Karaliste, Spānija, Polija	150
Rumānija, Nīderlande, Beļģija, Grieķija, Portugāle, Čehija, Ungārija, Zviedrija, Austrija, Bulgārija	100
Lietuva, Slovākija, Dānija, Īrija, Somija, Latvija, Horvātija	50
Slovēnija, Igaunija, Kipra, Luksemburga, Malta	10

E. Metode

Jāizmanto šāds protokols:

1. Visiem paraugiem būtu jāveic sākotnējs skrīninga tests, kura mērķis ir noteikt zirga gaļas klātbūtni gaļā (kā masas daļu %) 0,5 % vai augstākā līmenī. Skrīninga metodes izvēle ir dalībvalstu ziņā.

2. Tikai tiem paraugiem, kuru 1. pantā minētā skrīninga testa rezultāts ir pozitīvs, būtu jāveic apstiprinājuma tests, izmantojot atgriezeniskās transkriptāzes PĶR un nosakot mitohondriālo DNS ar mērķi konstatēt zirga gaļas klātbūtni gaļā (kā masas daļu %) 1 % vai augstākā līmenī. Apstiprinājumam izmantotā metode jākalibrē pēc svaigas gaļas standartizēta kontroles parauga, kas piegādāts no Eiropas Savienības references laboratorijas attiecībā uz dzīvnieku izcelsmes olbaltumvielām barībā.

3. Visi apstiprinājuma testi saskaņā ar 2. punktu dalībvalstī būtu jāveic laboratorijā, ko šim mērķim ir izraudzījusies kompetentā iestāde. Izraudzītā iestāde var atrasties citā dalībvalstī atbilstīgi nolīgumam ar kompetento iestādi minētajā dalībvalstī. Izraudzītajai iestādei būtu jābūt vismaz ISO 17025 sertifikātam salīdzināmu testu veikšanai. Ir iespējams, ka izraudzītā laboratorija ir piedalījusies arī sākotnējā skrīninga kārtā.

   Izraudzīto laboratoriju, kuras piedalās apstiprinājuma testu veikšanā, nosaukums un adrese būtu jānosūta Eiropas Savienības references laboratorijai attiecībā uz dzīvnieku izcelsmes olbaltumvielām barībā, kas publicēs šo informāciju savā tīmekļa vietnē.

   Sīkāki norādījumi attiecībā uz apstiprinājuma metodi ir pieejami Eiropas Savienības references laboratorijas attiecībā uz dzīvnieku izcelsmes olbaltumvielām barībā tīmekļa vietnē: http://eurl.craw.eu/en/164/legal-sources-and-sops

II PIELIKUMS

2. punktā minēto rezultātu paziņošanas forma

Produkta kategorija	Paraugu skaits	1. skrīninga kārtā izmantotā testēšanas metode (testa veids un zīmolvārds)	Pozitīvu rezultātu skaits pēc 1. skrīninga kārtas (=/> 0,5 %)	Apstiprinājuma kārtā izmantotā testa metode	Pozitīvu rezultātu skaits pēc 2. kārtas izraudzītajā laboratorijā (=/> 1 %)	Piezīmes

Kopējais paraugu skaits	
Kopā pozitīvi rezultāti pēc 1. skrīninga kārtas	
Kopā pozitīvi rezultāti pēc 2. apstiprinājuma kārtas izraudzītajā laboratorijā	

2. punktā minēto piespiedu izpildes pasākumu paziņošanas forma

Pozitīvu rezultātu skaits gadījumos, kad līdz attiecīgajam brīdim ir bijuši noteikti piespiedu izpildes pasākumi	
Ja iespējams, sīkāk aprakstiet visbiežāk piemērotos piespiedu izpildes pasākumus (ne vairāk kā trīs apakšpunktos)	
Pozitīvu rezultātu skaits gadījumos, kad līdz attiecīgajam brīdim nav bijuši noteikti piespiedu izpildes pasākumi	
Ja iespējams, sīkāk aprakstiet visbiežākos iemeslus, kāpēc netika noteikti piespiedu izpildes pasākumi (ne vairāk kā trīs apakšpunktos)	